

Mr. sc. Gordana Mršić*

PROPISANE KAZNE U KAZNENOM ZAKONU I NJIHOV IZBOR U SUDSKOJ PRAKSI U REPUBLICI HRVATSKOJ

(Rezultati jednog istraživanja)

U radu je prikazan odnos propisanih i izrečenih kazni u presudama županijskih sudova Republike Hrvatske, o kojima je u povodu žalbi odlučivao Vrhovni sud Republike Hrvatske od 1998. do 2001. godine. Naime, 100 obrađenih presuda prikazanih u tablici daje podatke o osuđenim osobama po kaznenim djelima, spolu, dobi, obiteljskom stanju, zanimanju i stručnoj spremi, prijašnjoj osuđivanosti, vremenu počinjenja djela te o izrečenim kaznama s datumom donošenja prvostupanjske i drugostupanjske presude. U istraživanju je glavna pozornost usmjerena na dio koji se odnosi na propisivanje kazni za kaznena djela u odgovarajućem zakonu i na izricanje kazni na temelju tog zakona odnosno na problem kažnjavanja o kojem se u literaturi najčešće raspravlja kao o "odnosu zakonske i sudske politike kažnjavanja."

Statistički podaci o sudskom izboru kazne nedvojbeno upućuju na zaključak da se taj izbor može smatrati odlučivanjem u kojem pretežni utjecaj ima ne toliko propisana kazna za počinjeno djelo, koliko individualizacija kazne u konkretnom slučaju prema konkretnom počinitelju i kojim bi se trebala ostvariti svrha kažnjavanja upravo u tom slučaju. U izboru kazne na temelju objektivnih, objektivno-subjektivnih okolnosti i otegotnih okolnosti, okvirno propisana kazna u zakonu u svakom se konkretnom slučaju oblikuje kao kazna koja je primjerena i kojom se postiže svrha kažnjavanja.

Pored statističkih podataka izraženih u tablici za ilustraciju zaključaka od cjelovitog istraživanja i detaljne analize izdvojeno je nekoliko primjera u kojim su razmotrene i opisane neke okolnosti zbog kojih je sud izrekao upravo izabrane kazne bilo unutar propisanog okvira, bilo ublažavanjem.

Temeljni i središnji problem u istraživanju kojim se bavim odnosi se na kažnjavanje počinitelja kaznenih djela u našoj državi. U tom nastojanju glavna pozornost usmjerena je na onaj dio problema kažnjavanja koji se odnosi na propisivanje kazni za kaznena djela u odgovarajućem zakonu i na izricanje

---

* Mr. sc. Gordana Mršić, zamjenica općinskog državnog odvjetnika, Zagreb

kazni na temelju tog zakona. Taj dio problema kažnjavanja u literaturi se najčešće razmatra kao “odnos zakonske i sudske politike kažnjavanja”. Nastojim ustanoviti u kojoj se mjeri podudaraju propisane i izrečene kazne za pojedina kaznena djela obuhvaćena ovim istraživanjem odnosno utjecaj promjene zakona na kaznenu politiku.

U suvremenim zakonima, u koji se ubraja i hrvatski Kazneni zakon, kazne se za pojedina kaznena djela propisuju kao relativno određene, tj. u rasponima od najmanje do najveće mjere, a sudovi, osuđujući počinitelja, mogu izabrati neku od propisanih mjera kazne za kazneno djelo koje je počinio. Opravdano se smatra da je u svakom konkretnom slučaju izricanja minimalne (najmanje posebne mjere) kazne i približavanja minimumu riječ o blažoj osudi, a u slučaju izricanja maksimalne kazne (najveće posebne mjere), ili približavanja maksimumu, riječ o strožoj osudi. Hoće li određeni počinitelj biti blaže ili strože kažnjen ovisi o brojnim okolnostima koje se u zakonu općenito ili konkretnije opisuju kao olakotne i otegotne okolnosti, a koje je sud dužan uzeti u obzir pri izboru mjere, a nerijetko i vrste kazne ako su dvije ili više vrsta kazni alternativno u zakonu propisane za počinjeno kazneno djelo. Ako se sud pridržava pravila o tim okolnostima kako ih propisuje zakon, svaka izabrana mjera i vrsta kazne u suglasju je s propisanom kaznom za određeno kazneno djelo, pa su, prema tome, i kaznena politika zakonodavca ili zakonska kaznena politika i kaznena politika sudova ili sudska kaznena politika, također u suglasju. Čini se da problem ne postoji, ili da nema razloga za problematiziranje tog pitanja. Ipak, opetovano se učestalo i kontinuirano o tome raspravlja, polazeći od konstatacija u javnosti i na temelju statističkih podataka da sudska kaznena politika odudara od zakonske kaznene politike, da je ne slijedi dovoljno ili u cijelosti i sl., pri tome se smatra da je takva sudska politika kažnjavanja u pravilu blaža od zakonske kaznene politike, odnosno uopće preblaga u usporedbi sa zakonskom politikom kažnjavanja.

Statistički podaci o sudskom izboru kazne nedvojbeno upućuju na zaključak da se taj izbor, iako se temelji na zakonom propisanim kaznama, može smatrati odlučivanjem u kojem, opravdano, pretežni utjecaj ima ne toliko propisana kazna za počinjeno kazneno djelo, koliko individualizacija kazne u konkretnom slučaju, prema konkretnom počinitelju. Time se na temelju objektivnih, subjektivnih i subjektivno-objektivnih olakotnih i otegotnih okolnosti opća, okvirno propisana kazna za sve slučajeve počinjenja određenog kaznenog djela za koje je takva kazna propisana u zakonu, u svakom konkretnom slučaju oblikuje kao kazna koja je primjerena i koja odgovara svrsi kažnjavanja upravo za taj slučaj. Time apstraktna norma o kazni postaje konkretna i tako se komplementira volja zakonodavca o represiji za neko kažnjivo ponašanje i ovlast sudbene vlasti da tu volju realizira kao primijenjenu represiju za svaki pojedini slučaj.

U povijesti kažnjavanja uočava se ne samo trajnost opisanog problema općenito već i stalni i ustrajni trend ublažavanja represije prema počiniteljima

kaznenih djela. Pri tome se kao središnje pitanje obrađuje svrha kažnjavanja. Tu temu ne treba zanemariti ni pri ovom istraživanju i komentaru o njegovim rezultatima. Jer, istini za volju, treba reći da zakonska i sudska politika kažnjavanja moraju imati svoju svrhu, svoj predvidivi cilj i, štoviše, trebalo bi očekivati da taj cilj bude isti i kada se kazne propisuju, kada se izriču i izvršavaju.

Radi se o istraživanju odnosa propisanih i izrečenih kazni u 100 presuda županijskih sudova o kojima je u povodu žalbi Vrhovni sud Republike Hrvatske odlučivao od 1998. do 2001. Podaci o predmetima vide se iz naredne tablice. Tablica prikazuje podatke o osuđenim osobama po kaznenim djelima, spolu, dobi, obiteljskom stanju, zanimanju i stručnoj spremi, prijašnjoj osuđivanosti, vremenu počinjenja djela te o izrečenim kaznama (u prvom i drugom stupnju), s datumom donošenja prvostupanjske i drugostupanjske presude

Broj	Broj spisa	Županijski sud	Kazneno djelo	Spol	Dob	Obiteljsko stanje	Zanimanje, stručna sprema	Prijašnja osudivost	Kazna I.	Kazna II.	Vrijeme počinjenja kaznenog djela	Datum presude I. stupnja	Datum presude II. stupnja
1	IKŽ-648/98	Gospić	čl.90. KZ	M	40	oženjen, troje djece	V. r., šumski radnik, drvosječa	neosudivan	2 g.	potvrđena	25. V. 1998.	28. IX. 1998.	6. X. 1999.
2	IKŽ-650/98	Koprivnica	90.	M	49	oženjen, dvoje djece	VIII. r., zemljoradnik	neosudivan	10 g.	12 g.	10. IV. 1998.	7. X. 1998.	4. II. 1999.
3	IKŽ-453/98	Požega	90	M	46	razveden, jedno dijete	radnik lakirer, nezaposlen	osudivan	1 g. 6 mjeseci	potvrđena	6. II. 1998.	1. VII. 1998.	4. XI. 1998.
4	IKŽ-661/98	Požega	90	M	27	neoženjen	SSS, trgovačka šk., umirovljenik	neosudivan	8 g.	potvrđena	1. I. 1998.	30. VI. 1998.	25. V. 1999.
5	IKŽ-719/99	Bjelovar	90.	M	60	oženjen	IV. r. o., umirovljenik	neosudivan	1 godina i 6 mjeseci + sigurn. mjera čl. 76. KZ	potvrđena	2. VIII. 1998.	19. VII. 1999.	30. I. 2001.
6	IKŽ-506/99	Sisak	90.	M	38	izvanbračna zajednica, troje djece	bez škole, nezaposlen	osudivan	9 godina	potvrđena	2. XI. 1998.	12. V. 1999.	12. X. 1999.
7	IKŽ-520/99	Zadar	90.	M	29	neoženjen	VIII. r., nezaposlen	osudivan	15 godina obvezna sigurn. mjera liječenja od ovisnosti	20 g.	29. VIII. 1998.	6. V. 1999.	9. XII. 1999.
8	IKŽ-459/99	Varaždin	90.	M	38	oženjen, četvero djece	SSS, rudarska škola, zaposlen	osudivan	6 godina	8 g.	29. XII. 1998.	16. IV. 1999.	18. XI. 1999.
9	IKŽ-509/99	Split	90.	M	44	oženjen, troje djece	poljoprivrednik, VIII. r.,	neosudivn	2 g. sigurn. mjera liječenja od alkohola	potvrđena	26. X. 1998.	20. IV. 1999.	27. X. 1999.
10	IKŽ-311/99	Bjelovar	90.	M	33	neoženjen	VIII. r. grad. radnik	osudivan	1 g. sigurn. mjera obvez. liječenja od ovisnosti od alkohola	potvrđena	17. VIII. 1998.	23. III. 1999.	3. VI. 1999.

11	IKŽ-329/99	Bjelovar	90.	M	64	oženjen	poljoprivrednik, bez škole	neosuđivan	7 g., 3 mjeseca	potvrđena	25. IX. 1998.	24. III. 1999.	12. III. 2000.
12	IKŽ-639/99	Zagreb	90.	M	42	udovac, dvoje djece	knjigoveža	neosuđivan	12 godina	potvrđena	6. IX. 1998.	5. V. 1999.	12. I. 2000.
13	IKŽ-688/00	Čakovec	90.	M	43	razveden, jedno dijete	bravar, VIII. r., nezaposlen	neosuđivan	10 godina	potvrđena	31. VIII. 1998.	15. II. 1999.	23. VIII. 2000.
14	IKŽ-412/00	Koprivnica	90.	M	27	neoženjen, jedno dijete	SSS, bravar, nezaposlen	neosuđivan	(uvjetna) 3 mjeseca na rok kasnije od 1 godine	3 mjeseca	10. V. 1999.	12. IV. 2000.	14. II. 2001.
15	IKŽ-264/00	Osijek	90.	M	40	razveden, jedno dijete	SSS, stolar, nezaposlen	osuđivan	2 g. i 6 mjeseci	3 g. i 6 mjes.	28. X. 1999.	14. II. 2000.	5. XII. 2000.
16	IKŽ-233/00	Osijek	90.	M	39	neoženjen	V. r., nezaposlen	osuđivan	5 g., sigurn. mjera iz čl. 76. KZ	potvrđena	30. XII. 1999.	23. II. 2000.	22. VIII. 2000.
17	IKŽ-284/00	Dubrovnik	90.	M	34	neoženjen	SSS, ugostitelj, zaposlen	osuđivan	12 godina	potvrđena	6. XI. 1999.	22. III. 2000.	20. VI. 2000.
18	IKŽ-125/00	Sisak	90.	M	50	razveden, dvoje djece	VIII. r.	osuđivan	14. g. sigurn. mjera (čl. 76. KZ)	potvrđena	5. VIII. 1999.	19. I. 2000.	6. IV. 2000.
19	IKŽ-307/00	Zadar	90.	M	35	neoženjen	SSS, tokar, nezaposlen	osuđivan	8 g., sigurn. mjera liječenja od ovisnosti od alkohola	potvrđena	17. XII. 1999.	22. III. 2000.	8. VI. 2000.
20	IKŽ-310/00	Vukovar	90.	M	44	oženjen, 3 djece	V. r., umirovljenik	neosuđivan	5 godina	potvrđena	17. V. 1999.	9. III. 2000.	27. VI. 2000.
21	IKŽ-332/00	Sl. Brod	90.	M	59	oženjen	umirovljenik	neosuđivan	6 g. i 6 mjeseci sigurnosna mjera liječenja od ovisnosti (alkohol)	9 godina	27. X. 1999.	22. III. 2000.	26. VII. 2000.
22	IKŽ-344/00	Zagreb	90.	M	40	razveden, jedno dijete	SSS, prometni teh., nezaposlen	neosuđivan	3 g. + sigurn. mjera liječ. od ovisnosti (alkohol)	potvrđena	19. III. 1999.	23. III. 2000.	24. X. 2000.

23	IKŽ-354/00	Zlatar	90.	M	46	razveden, dvoje djece	tesar, zaposlen	neos.	2 g. + sigurn. mjera iz čl. 76. KZ (alkohol)	potvrđena	13. VII. 1999.	9. II. 2000.	29. VI. 2000.
24	IKŽ-362/00	Osijek	90.	Ž	22	neudana, troje djece	VIII. r.	osuđivana	6 g. + sigurn. mjera liječenja od alkohola	potvrđena	10. V. 1996.	23. III. 2000.	16. VIII. 2000.
25	IKŽ-383/00	Sl. Brod	90.	M	22	neoženjen	VIII. r., nezaposlen	osuđivan	14 g. + sigurn. mjera liječenja od alkohola (čl. 76. KZ)	potvrđena	12. VI. 1999.	4. IV. 2000.	2. VIII. 2000.
26	IKŽ-146/00	Osijek	90.	M	37	neoženjen	VIII. r., poljodjelac	osuđivan	10 godina	potvrđena	12. XI. 1999.	28. XII. 1999.	31. V. 2000.
27	IKŽ-108/00	Zadar	90.	M	38	oženjen, jedno dijete	SSS, kuhar, nezaposlen	osuđivan	5 g. + sigurn. mjera iz čl. 76. KZ - alkohol	7 g. i 6 mj.	29. XI. 1998.	11. I. 2000.	31. V. 2000.
28	IKŽ-685/00	Koprivnica	90.	M	48	neoženjen	VI. r., poljoprivrednik	neosuđivan	10 godina	potvrđena i sigurn. mj. čl. 76. KZ	13. XII. 1999.	9. VI. 2000.	12. XII. 2000.
29	IKŽ-737/00	Bjelovar	90.	M	30	neoženjen	SSS, umirovljenik	osuđivan	7 g. + sigurn. mjera iz čl. 76. KZ	9 g.	25. V. 2000.	4. X. 2000.	17. I. 2001.
30	IKŽ-680/00	Zlatar	90.	M	64	majka 2 punoljetna sina	umirovljenica, IV. r.	neosuđivan	5 g. i 6 mjeseci	potvrđena	24. VII. 1999.	22. V. 2000.	1. II. 2001.
31	IKŽ-423/00	Osijek	90.	M	41	oženjen, jedno dijete	SSS, elektromont.	neosuđivan	3 godine	4 g.	28. VIII. 1991.	28. IV. 2000.	23. VIII. 2000.
32	IKŽ-485/00	Sl. Brod	90.	M	50	rastavljen, troje djece	VIII. r., zidar, nezaposlen	osuđivan	7 godina	potvrđena	8. I. 2000.	25. V. 2000.	24. I. 2001.
33	IKŽ-488/00	Vukovar	90.	M	34	rastavljen, dvoje djece	o. škola, zaposlen	neosuđivan	13 godina	15 g.	16. V. 1999.	29. II. 2000.	3. X. 2000.
34	IKŽ-476/00	Zlatar	90.	M	26	neoženjen	SSS, strojarski tehničar, zaposlen	neosuđivan	7 g. + sigurn. mjera liječenja od alkoholitizma	potvrđena	17. XII. 1998.	3. XI. 1999.	23. XI. 2000.
35	IKŽ-516/00	Čakovec	90.	M	31	neoženjen	SSS, bravar, nezaposlen	osuđivan	12 g. + sigurn. mjera (čl. 76. KZ)	potvrđena	23. I. 2000.	9. VI. 2000.	3. X. 2000.

36	IKŽ-527/00	Dubrovnik	90.	M	33	neoženjen	VII. r., nezaposlen	neosuđivan	5 godina	potvrđena	16. II. 2000.	16. VI. 2000.	27. IX. 2000.
37	IKŽ-793/00	Osijek	90.	M	48	oženjen, dvoje djece	VIII. r., poljoprivrednik	neosuđivan	10 godina	potvrđena	26. VII. 2000.	26. X. 2000.	13. II. 2001.
38	IKŽ-534/00	Bjelovar	90.	M	45	razveden	IV. r., nezaposlen	neosuđivan	10 g. + sigurn. mjera po čl. 76. KZ	potvrđena	7. XI. 1999.	9. VI. 2000.	31. VIII. 2000.
39	IKŽ-548/00	Zlatar	90.	M	34	oženjen, jedno dijete	SSS, elektrotehn., nezaposlen	neosuđivan	7 godina	potvrđena	22. XI. 1999.	31. III. 2000.	15. XI. 2000.
40	IKŽ-572/00	Gospić	90	M	21	neoženjen	automehaničar, nezaposlen	neosuđivan	7 g. + i 6 mjeseci + sigurn. mjera po čl. 75. st. 1. KZ	10 g.	10. III. 2000.	8. VI. 2000.	3. X. 2000.
41	IKŽ-645/00	Osijek	90.	M	32	oženjen, četvero djece	SSS, metalopre- radivač, nezaposlen	osuđivan	2 godine	3 g.	11. VII. 2000.	29. VIII. 2000.	15. XI. 2000.
42	IKŽ-753/00	Vukovar	90.	M	23	neoženjen	SSS, mesar, zaposlen	neosuđivan	6 godina	10 godina	9. VIII. 1999.	15. IX. 2000.	19. XII. 2000
43	IKŽ-582/00	Zagreb	90.	Ž	51	udana, bez djece	umirovljenica, VIII. r.	neosuđivan	4 g. + sigurn. mjera obveznog psihijatrijskog liječenja	potvrđena	1. I. 1997.	12. VI. 2000.	5. XII. 2000.
44	IKŽ-123/99	Koprivnica	čl. 91. st. 1. t. 7. KZ	M	70	oženjen, dvoje punoletne djece	IV. r., umirovljenik	neosuđivan	5 g. + sigurn. mjera liječenja od ovisnosti od alkohola	potvrđena	24. IX. 1998.	20. I. 1999.	7. VII. 1999.
45	IKŽ-387/00	Zagreb	91. st. 1. t. 4.	M	39	oženjen	bravar, nezaposlen	neosuđivan	3 g. + sigurn. mjera iz čl. 76. KZ	5 g.	25. III. 1999.	11. II. 2000.	23. XI. 2000.
46	IKŽ-244/00	Bjelovar	91. t. 4.	M	40	neoženjen	V. r., nezaposlen	neosuđivan	4 g. + sigurn. mjera čl. 76. KZ	potvrđena	27. X. 1999.	10. III. 2000.	14. XI. 2000.
47	IKŽ-225/00	Karlovac	91. t. 3.	M	51	oženjen, četvero djece	poljoprivrednik	neosuđivan	11 g. + sigurn. mjera iz čl. 76. KZ	potvrđena	2. X. 1999.	1. II. 2000.	7. IX. 2000.
48	IKŽ-356/00	Zagreb	91. t. 3.	M	44	udovac, četvero djece	zidar, nezaposlen	neosuđivan	8 g + sigurn. mjera liječ. od ovisnosti	11 godina	13. X. 1998	24. III. 2000.	3. X. 2000.

49	IKŽ-385/00	Zadar	91. t. 3.	M	20	neozženjen	tokar, obrtnik	neosuđivan	7 godina	potvrđena	22. V. 1998.	3. IV. 2000.	20. IX. 2000.
50	IKŽ-162/00	Rijeka	91. t. 4. i 5.	M	18	neozženjen	VIII. r. radnik	neosuđivan	15 godina	potvrđena	16. IV. 1999.	20. XII. 1999.	
51	IKŽ-88/00	Zagreb	91. st. 1. t. 5.	M	38	neozženjen	nezaposlen	osuđivan	4 g. + sigurn. mjera iz čl. 76. KZ	potvrđena	25. I. 1999.	10. XI. 1999.	26. X. 2000.
52	IKŽ-701/00	Bjelovar	91. st. 1. t. 4.	M	28	neozženjen	zidar, nezaposlen	neosuđivan	9 g. + sigurn. mjera liječenja od alkoholizma	potvrđena	7. III. 2000.	15. IX. 2000.	9. I. 2001.
53	IKŽ-468/00	Zagreb	91 st. 1. t. 3.	M	47	neudana	o. š., nezaposlena	osuđivana	6 godina	9 g.	26. V. 1999.	10. IV. 2000.	14. IX. 2000.
54	IKŽ-694/98	Osijek	čl. 173. st. 2. KZ	M	29	neozženjen	SSS, ugostiteljska škola, umirovljenik	neosuđivan	1 godina i 7 mjeseci	1 godina	19. VI. 1998.	5. X. 1998.	18. I. 2001.
55	IKŽ-657/98	Zadar	173. st. 2.	M	35	neozženjen	SSS, prometni tehničar, nezaposlen	neosuđivan	4 mjeseca	potvrđena	5. II. 1998.	27. X. 1998.	25. I. 2001.
56	IKŽ-362/98	Osijek	173. st. 2.	M	20	neozženjen	gimnazija, posjeduje lokal	neosuđivan	5 mjeseci uvjetno na rok kasnije od 2 godine	5 mjeseci	2. II. 1998.	17. IV. 1998.	14. II. 2001.
57	IKŽ-389/98	Požega	34. st. 1. KZRH	M	28	neozženjen	SSS, zidar, zaposlen	neosuđivan	4 godine i 6 mjeseci	potvrđena	19. IV. 1993.	19. ?? 1998.	23. XI. 2991.
58	IKŽ-44/99	Split	čl. 173/2	M	44 g.	razveden, jedno dijete	soboslikar, SSS, nezaposlen	osuđivan dva puta (za istovrsno djelo)	5 godina + sigurn. mjera liječenja od ovisnosti	potvrđena	II. V. 98.	23. XI. 1998.	16. VI. 1999.
59	IKŽ-47/99	Split	čl. 173/2	M.	42. g.	oženjen, jedno dijete	VIII. r.	osuđivan više puta zbog istih i drugih k. d.	1. g. + sigurn. mjera liječenja od ovisnosti	1. g. i 6. mjeseci	25. VIII. 1998.	21. XII. 1998.	3. III. 1999.
60	IKŽ-45/99	Split	173. st. 2.	Ž	36. g.	udana, jedno dijete	nezaposlena, administrator. SSS	osuđivana više puta za više vrsta k. d.	2 godine	3 godine	tijekom 19998.	14. X. 1998.	29. IV. 1999.
61	IKŽ-20/99	Zagreb	173. st. 2.	M	33 g.	neozženjen	SSS, zaposlen	neosuđivan	1 godina	2 godine	19. IX. 1998.	3. XII. 1998.	1. VI. 1999.

62	IKŽ-434/99	Zagreb	173. st. 5.	M	25	neoženjen	nezaposlen bez zanimanja	neosudivan	10 mjeseci	potvrđena	2. XII. 1998.	19. III. 1999.	7. XII. 2001.
63	IKŽ-235/99	Bjelovar	173. st. 2.	M	22	neoženjen	SSS, informatičar, nezaposlen	neosudivan	1 godina i 6 mjeseci	1 godina i 6 mjeseci	24. VIII. 1998.	22. I. 1999.	8. II. 2001.
64	IKŽ-589/99	Split	173. st. 2.	M	25	neoženjen	SSS, varilac, nezaposlen	neosudivan	6 mjeseci	potvrđena	1.-19. II. 1999.	28. IV. 1999.	24. I. 2001.
65	IKŽ-576/00	Zadar	173. st. 1. i 2.	M	33	neoženjen	SSS, bravar, nezaposlen	osuđivan	7 mjeseci	potvrđena	26. VI. 2000.	21. VII. 2000.	17. X. 2000.
66	IKŽ-446/00	Split	173. st. 2.	M	25	neoženjen	VIII. r., nezaposlen	neosudivan	2 godine	1 g. i 6 mjeseci	tijekom 1999.	7. III. 2000.	25. X. 2000.
67	IKŽ-431/00	Split	173. st. 2.	M	35	neoženjen	bravar, nezaposlen	osuđivan	4 godine i 4 mjeseca	potvrđena	8. VI. 1999.	16. III. 2000.	26. X. 2000.
68	IKŽ-444/00	Split	173. st. 3.	M	31	neoženjen	VIII. r., nezaposlen	neosudivan	3 godine i 8 mjeseci	potvrđena	od X. 1998. do 22. III. 1999.	28. XII. 1999.	12. X. 2000.
69	IKŽ-593/00	Pula	173. st. 2.	M	25	oženjen, jedno dijete	SSS, ugostitelj, nezaposlen	osuđivan	7 mjeseci	potvrđena	10. I. 2000.	1. III. 2000.	8. XI. 2000.
70	IKŽ-433/00	Zagreb	173. st. 2.	M	22	neoženjen	SSS, nezaposlen	osuđivan	1 godina i 6 mjeseci	potvrđena	13. I. 2000.	22. III. 2000.	30. VIII. 2000.
71	IKŽ-403/00	Split	173. st. 1.	M	33	neoženjen, dvoje dijete	elektrovarilac, nezaposlen	osuđivan	10 mjeseci	6 mjeseci	tijekom 1999.	28. II. 2000.	15. II. 2001.
72	IKŽ-81/00	Zagreb	173. st. 2.	M	25	neoženjen	VIII. r., nezaposlen	neosudivan	uvjetna 8 mjeseci, rok kušnje 3 godine + sigurn. mjera čl. 76. KZ	potvrđena	29. XII. 1998.	29. XI. 1999.	27. XII. 2000.
73	IKŽ-407/00	Zagreb	173. st. 1., 2. i 3.	M	28	oženjen, jedno dijete	električar	neosudivan	3 godine i 6 mjeseci	potvrđena	druga polovina 1998. godine	14. III. 2000.	1. III. 2001.
74	IKŽ-665/00	Split	173. st. 3.	M	24	neoženjen	SSS, kuhar, nezaposlen	neosudivan	2 g. i 1 mjesec +sigurn. mjera čl. 76. KZ	2 g. i 2 mjeseca	IV. 2000.	19. VII. 2000.	24. I. 2001.

75	IKž-3/00	Dubrovnik	173. st. 2.	M	22	neoženjen	strojbravar, SSS	osuđivan	1 godina + 7 mjeseci	potvrđena	26. IX. 1999.	2. XII. 1999.	22. VIII. 2000.
76	IKž-37/00	Split	173. st. 2.	M	29	neoženjen	SSS, konoobar	neosuđivan	1 godina + 6 mjeseci	potvrđena	I. – VI. 1998.	10. IX. 1999.	13. VI. 2000.
77	IKž-12/00	Zagreb	173. st. 2.	M	37	neoženjen	kem. teh., SSS, nezaposlen	osuđivan	1 godina + 10 mjeseci	potvrđena	10. VIII. 1999.	8. XI. 1999.	8. III. 2000.
78	IKž-40/00	Split	173. st. 3.	M	29	neoženjen	SSS, nezaposlen	osuđivan	4 godine + sigurn. mjera	potvrđena	V. 1998.	25. V. 1999.	2. V. 2000.
79	IKž-13/00	Zagreb	173. st. 2.	M	28	neoženjen	elektrotehn., nezaposlen	osuđivan	3 godine	2 godine i 6 mjeseci	IV. 1999.	13. X. 1999.	28. IX. 2000.
80	IKž-587/00	Split	173. st. 2.	M	44	neoženjen	SSS, zidar, nezaposlen	osuđivan	3 godine	potvrđena	11. XII. 1999.	10. V. 2000.	16. XI. 2000.
81	IKž-783/00	Pula	173. st. 2.	Ž	25	neudana, jedno dijete	II. r., SSS, nezaposlena	osuđivana	13 mjeseci	1 godina i 6 mjeseci	8. VI. 2000.	20. IX. 2000.	20. II. 2001.
82	IKž-708/00	Zagreb	173. st. 2.	M	22	neoženjen	SSS, elektrotehn., nezaposlen	neosuđivan	6 mjeseci	1 godina	tijekom I. polovine 2000.	15. IX. 2000.	28. XI. 2000.
83	IKž-216/98	Zadar	218. st. 1	M	30	neoženjen	SSS, nezaposlen	neosuđivan	uvjetna osuda vrijeme kušnje 3 godine+ sigurn. mjera oduzimanja predmeta (automatska pauza)	potvrđena	7. IX. 1992.	6. II. 1998.	23. IX. 1998.
84	IKž-325/98	Split	218. st. 2.	M	36	neoženjen	nezaposlen, pomorac, SSS	osuđivan	3 g. + 6 mjeseci + sigurn. mjera liječenja od ovisnosti (čl. 76/1)	potvrđena	16. I. 1998.	27. IV. 1998.	1. X. 1998.
85	IKž-308/98	Osijek	218. st. 2.	M	22	neoženjen	nezaposlen, VIII. r.	osuđivan	1 godine i 10 mjeseci	2 g. i 6 mjeseci	29. IX. 1997.	26. III. 1998.	12. VIII. 1998.
86	IKž-329/98	Rijeka	218. st. 1. 12.	M	26	neoženjen	VKV vozač, zaposlen	neosuđivan	2 g + 6 mjeseci + sigurn. mjera liječenja od ovisnosti (čl. 76. KZ)	potvrđena	19. III. 1998.	7. V. 1998.	4. VIII. 1998.

87	IKŽ-451/98	Čakovec	218. st. 2.	M	28	oženjen, jedno dijete	SSS, autolimbar, nezaposlen	neosuđivan	3 g. 6 mjeseci	2 g. 6 mjeseci	2. III. 1998.	20. III. 1998.	10. XI. 1998.
88	IKŽ-214/99	Karlovac	218. st. II 2.; 335 st. 1.	M	30	oženjen, jedno dijete	strojbravar, nezaposlen	neosuđivan	2 godine	1 godina	9. VI. 1998.	28. I. 1999.	5. V. 1999.
89	IKŽ-51/99	Split	218. st. 2. i 217. st. 1.	M	22	neoženjen	2 r. sr. šk., profesionalni vojnik	neosudivan	1 g. i 6 mjeseci	potvrđena	12. IX. 1998.	10. XII. 1998.	2. III. 1999.
90	IKŽ-64/99	Zadar	218. st. 2. u sv. s 33. st. 1.	M	30	oženjen, jedno dijete	VIII. r., umirovljen (invalid)	osuđivan	3 g. i 6 mjeseci	potvrđena	5. VII. 1998.	15. XII. 1998.	17. III. 1999.
91	IKŽ-150/99	Zadar	218. st. 2.	M	23	neoženjen	SSS, tehničar, nezaposlen	neosudivan	1 g. i 3 mjeseca + obvezno liječenje od ovisnosti	1. g. i 6 mj.	15. VIII. 1998.	24. X. 1998.	27. I. 1999.
92	IKŽ-72/99	Zagreb	218. st. 1. i 2.	M	19	neoženjen	VIII. r., nezaposlen	neosudivan	maloljetnički zatvor od 2. g.	potvrđena	24. VI. 1998.	27. XI. 1998.	14. VII. 1999.
93	IKŽ-84/99	Rijeka	218. st. 1. i 2.	M	28	neoženjen	nezaposlen,	osuđivan	4 godine	potvrđena	15. X. 1998.	16. XII. 1998.	20. IV. 1999.
94	IKŽ-807/00	Čakovec	218. st. 2.	M	29	oženjen, jedno dijete	SSS, medicinska škola, nezaposlen	osuđivan	2 godine + sigurn. mjera čl. 76. KZ	potvrđena	8. VIII. 2000.	6. XI. 2000.	7. II. 2001.
95	IKŽ-250/00	Karlovac	218. st. 1. i 2.	M	22	neoženjen	nezaposlen, VIII. r.	osuđivan	3 g. + 10 mj.	potvrđena	13. VIII. 1998.	15. V. 2000.	30. VIII. 2000.
96	IKŽ-271/00	Rijeka	218. st. 1. i 2.	M	19	neoženjen	SSS, grafička šk., nezaposlen	neosudivan	2 godine	potvrđena	15. XII. 1999.	16. III. 2000.	
97	IKŽ-145/00	Gospić	218. st. 1. i 2.	M	44	razveden, jedno dijete	SSS, poljopr. tehn., profesionalni vojnik	neosudivan	1 godina	potvrđena	30. XI. 1999.	20. I. 2000.	20. VI. 2000.
98	IKŽ-234/00	Rijeka	218. st. 1. i 2.	M	24	neoženjen	VIII. r., nezaposlen	osuđivan	4 g. + 6 mjeseci	potvrđena	7. VI. 1999.	8. II. 2000.	13. IX. 2000.
99	IKŽ-126/99	Zagreb	219. st. 2.	M	42	neoženjen	nezaposlen, VIII. r.	osuđivan	3 godine	2 godine	22. III. 1998.	13. I. 1999.	23. XI. 1999.
100	IKŽ-196/00	Split	219. st. 2.	M	36	oženjen, dvoje djece	SSS, vozač nezaposlen	neosudivan	1 g. + 3 mj. + sigurn. mjera liječenja od ovisnosti	potvrđena	3. VI. 1998.	8. IV. 2000.	17. VI. 2000.

Iako podaci iz navedenih predmeta omogućuju brojne zaključke, našu pozornost valja zbog zadane teme ograničiti samo na komentar nekih podataka.

Kvalifikacija djela

Iz navedene tablice vidi se da je u uzorku od 100 pregledanih spisa ukupan broj počinitelja kaznenih djela protiv života i tijela u periodu od tri godine, tj. 1998.-2000., bio 54%, a od toga 44 kaznena djela ubojstva iz članka 90. KZ, što iznosi 44%, te 10 kaznenih djela teškog ubojstva iz članka 91. KZ, odnosno 10%.

Kaznena djela protiv imovine

U uzorku je 16 kaznenih djela protiv imovine, što iznosi 16%, od toga 14 kaznenih djela razbojništva iz članka 218. KZ, odnosno 14%, te 2 kaznena djela razbojničke krađe iz članka 219. KZ, što iznosi 2%.

Od 100 djela 28 je kaznenih djela zlouporabe opojnih droga iz čl. 173. KZ, odnosno 28%.

Djelo dovršeno ili je ostalo u pokušaju

Od 100 počinjenih djela samo je jedno, i to kazneno djelo djelo razbojničke krađe, ostalo u pokušaju, što znači da je 99% kaznenih djela iz uzorka bilo dovršeno.

Spol

Od ukupnog broja počinitelja muškarci su u 95% slučajeva počinitelji kaznenih djela u analiziranom uzorku, a žene samo u 5%. Od toga u 2 slučaja zlouporabe opojnih droga iz članka 173. st. 2. KZ počinitelji su žene, što iznosi 2%, u 2 slučaja žene su evidentirane kao počinitelji kaznenog djela ubojstva iz članka 90. KZ, što iznosi 2%, a u jednom slučaju, odnosno 1%, kaznenog djela teškog ubojstva.

Obiteljske prilike

Iz istraživanja se vidi da je od ukupno 100 osuđenih neoženjenih 53, odnosno 53%; 25 oženjenih – udanih, što iznosi 25%, dok je 21 počinitelj razveden, što iznosi 21%, a udovac u jednom slučaju, odnosno 1%.

Prijašnja osuđivanost

Od ukupnog broja u istraživanom uzorku evidentirana je prijašnja osuđivanost počinitelja kaznenih djela u 58 slučajeva, što iznosi 58%, dok su neosuđivani počinitelji u 42 slučaja, što iznosi 42%.

Odnos bezuvjetnih kazni i uvjetnih osuda primijenjene sigurnosne mjere

Ukupno	Uvjetna osuda	Kazna zatvora	Sigurnosna mjera*
100	4	61	35
100	4%	61%	35%

*U svih 35 slučajeva sud je izrekao sigurnosnu mjeru obveznog psihijatrijskog liječenja.

Dob počinitelja

Ukupno	18-20 g.	21-24 g.	25-29 g.	30-40 g.	40-49 g.	50-59 g.	60 i više
100	5	14	21	29	22	5	4
100	5%	14%	21%	29%	22%	5%	4%

Presude u povodu žalbi

Od 100 ukupno pregledanih spisa, u 66 slučajeva izrečene presude potvrđene su odlukom suda drugog stupnja, tj. 66%, dok su preinačene u 34 slučaja odnosno 34%, i to u 9 slučajeva na manju kaznu, tj. 26,4%, a na veću kaznu u 25 slučajeva, odnosno 73,6%.

Prema tome, za odgovor na pitanje iz naslova ovog rada, na temelju analize podataka dobivenih ovim istraživanjem, mogu se formulirati ovi **zaključci**.

1. Od 34 usvojene žalbe zbog odluke o kazni, u 25 slučajeva drugostupanjski je sud preinačio prvostupanjsku presudu u odluci o kazni i izrekao strožu kaznu, a samo u 9 slučajeva izrečene su blaže kazne. Sudeći prema tim podacima, može se zaključiti da je Vrhovni sud RH svojim odlukama korigirao relativnu blagost prvostupanjskih sudova.

2. Bez obzira na zaključak pod 1., pravomoćnim presudama ipak su samo prema 63% počinitelja kazne odmjerene unutar predviđenog kaznenog okvira, a u 37% kazna je ublažena ispod posebnog propisanog minimuma

3. Analizirajući odabrane predmete Vrhovnog suda Republike Hrvatske radi utvrđivanja sudskog izbora kazni počiniteljima određenih delikata, značajan je

podatak da je većina kazni za dovršeno kazneno djelo ubojstva odmjereni unutar kaznenog okvira, a da je za samo manji broj tih kaznenih djela kazna ublažena. Izrečene kazne najčešće su grupirane oko dviju mjera, i to posebnog minimuma i sredine propisanog raspona (5 i 10 godina kazne lišenja slobode). U 7 slučajeva izrečena je kazna iznad 10 godina, od toga je samo u jednom slučaju Vrhovni sud preinačio prvostupanjsku odluku o kazni od 15 na 20 godina. Tu je riječ o kaznenom djelu učinjenom krajnjom bezobzirnošću počinitelja odnosno njegovoj društvenoj neprilagođenosti. Sudovi su u tim slučajevima, izražavajući svoj stav prema najtežim deliktima, slijedili intencije zakona. Valja naglasiti da analizirajući kaznena djela protiv života i tijela konstatacija o "blagosti" kažnjavanja ne dolazi u obzir.

Analizom kaznenih djela zlouporabe opojnih droga konstatirana je posebno naglašena otegotna okolnost prijašnje osuđivanosti za istovrsna kaznena djela pri odmjerenju kazne počiniteljima s obzirom na istaknutu pogibeljnost i sve veću opasnost povećanja broja tih kaznenih djela.

4. Karakteristična je situacija sve većeg broja kaznenih djela počinjenih u stanju alkoholiziranosti odnosno ovisnosti pa je uz osnovnu kaznu izrečena i sigurnosna mjera liječenja od ovisnosti u 35% slučajeva.

5. Za počinitelje kaznenih djela razbojništva i razbojničke krađe zanimljiv je podatak da je velik broj njih prije neosuđivan i da se zbog nezaposlenosti i uopće loših materijalnih prilika (brojnih egzogenih i endogenih faktora) odlučio na počinjenje kaznenog djela.

Realizirajući načelo individualizacije prikupljanjem podataka relevantnih za saznanje o ličnosti počinitelja, izbor vrste i mjere kazne u znaku je kompromisa s vanjskom manifestacijom djela, što dovodi do kolebanja i neujednačenosti u praksi.

6. Evidentna preopterećenost sudova smanjuje mogućnost za temeljito ocjenjivanje svih okolnosti koje su odlučujuće za izbor kazne, ali to nije došlo do izražaja u većoj mjeri, osim u nekim slučajevima kratkog i stereotipnog obrazloženja razloga o izboru određene kazne, što ne znači da je zbog te manjkavosti kazna pogrešno odmjereni.

Za ilustraciju tih zaključaka razmotrit ćemo i opisati neke okolnosti i razloge zbog kojih je sud izrekao upravo izabrane kazne, bilo unutar propisanog okvira, bilo ublažavanjem. Od cjelovitog istraživanja i detaljne analize svih razloga za potrebe moje disertacije na Pravnom fakultetu u Zagrebu odvajam za ovu priliku nekoliko primjera. Posebna pozornost posvećena je analizi slučajeva u kojima je Vrhovni sud izrekao strožu kaznu ističući da su prvostupanjski sudovi precijenili olakotne okolnosti pri odmjerenju kazne. Tako je npr. Vrhovni sud RH na presudu Županijskog suda u Slavonskom Brodu, K-2/00 od 22. ožujka 2000., prihvatio žalbu državnog odvjetnika i preinačio presudu na kaznu zatvora u trajanju od devet godina. Naime, Jozo K., star 59 godina, neosuđivan, umirovljenik, oženjen, proglašen je krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju

od 6 godina i šest mjeseci te mu je izrečena sigurnosna mjera obveznog liječenja od ovisnosti na temelju odredbe čl. 76. KZ zato što je 27. 10. 1999. u alkoholiziranom stanju nakon prepirke sa susjedom otišao po kosu u šupu i njome ga usmrtio. Vrhovni sud u preinačenoj presudi ističe da je prvostupanjski sud precijenio olakotne okolnosti (da je optuženik u zreloj životnoj dobi, da živi u teškim socijalnim uvjetima, da je tijekom ratnih zbivanja na području Bosanske Posavine izgubio imovinu i da sa suprugom živi kao izbjeglica, neosuđivan), u odnosu prema otegotnim okolnostima. Posebno se ističe visok stupanj agresivnosti i upornost pri počinjenju djela te način i okolnosti pod kojima je ono učinjeno, zbog čega je optuženiku izrekao strožu kaznu smatrajući da će se strožom kaznom postići svrha kažnjavanja iz čl. 50. i 6. KZ uz zakonitu i pravilno izrečenu sigurnosnu mjeru liječenja od ovisnosti.

Županijski sud u Bjelovaru, presudom 34/00 od 4. 10. 2000., po odluci VSH precijenio je olakotne okolnosti i okrivljeniku izrekao kaznu zatvora u trajanju od 7 godina. Miroslav M., star 30 godina, neoženjen, umirovljenik, prije osuđivan, dana 25. V. 2000., u namjeri da usmrti Roberta Z., ispalio mu je iz pištolja metak u glavu i usmrtio ga. Pri odmjeravanju kazne sud je posebno ocijenio olakotnim što je u vrijeme počinjenja djela bio smanjeno ubrojiv te činjenicu da je sudionik Domovinskog rata (invalid 50%), a kao otežavajućim što je bio osuđivan zbog kaznenih djela lake tjelesne povrede i zlorabe opojnih droga. Odlučujući o žalbi, drugostupanjski je sud izrekao strožu (9 godina zatvora) kaznu, ističući da je pri odmjeravanju kazne prvostupanjski sud precijenio olakotne okolnosti i utjecaj oštećenika koji je kritičnog dana i večeri svojim ponašanjem živcirao okrivljenika, koji je pod utjecajem alkohola reagirao tako da je ispalio hitac iz pištolja u oštećenikovu glavu. Vrhovni sud nadalje navodi da je okrivljenik, s obzirom na iskustvo stečeno u Domovinskom ratu, postupao s izravnom namjerom kada je pucao u oštećenikovu glavu poznavajući ubojitost vatrenog oružja.

Vrhovni sud RH preinačio je presudu Županijskog suda u Zagrebu, K-269/99 od 14. 9. 2000., kojom je Nada G. osuđena za kazneno djelo ubojstva na kaznu zatvora u trajanju od 6 godina. Protiv te presude zbog odluke o kazni žalbu su izjavili i optuženica i državni odvjetnik. Prihvaćena je žalba državnog odvjetnika te je preinačena presuda u odluci o kazni i optuženici je za počinjeno djelo izrečena kazna zatvora u trajanju od 9 godina. Naime, optuženica je žrtvu udarala drvenim valjkom za tijesto, a zatim i sječivom sjekirice za meso po glavi te mu je zadala najmanje 63 rane u predjelu glave, zbog čega je oštećenik Pavao V. umro. Vrhovni sud je preinačio i izrekao strožu kaznu obrazlažući samo da je to primjerena kazna kako prema optuženici, tako i prema drugim potencijalnim počiniteljima takvih i sličnih kaznenih djela.

Za kazneno djelo zlorabe opojnih droga iz čl. 173. st. 2. KZ propisana je kazna zatvora u trajanju od jedne do deset godina. Županijski sud u Splitu 2. prosinca 1998., presudom K-89/98, osudio je Nenada H. zbog kaznenog djela

zlouporebe opojnih droga na kaznu zatvora u trajanju od jedne godine. Optuženik je star 42 godine, oženjen, otac jednog djeteta, sa završenom osnovnom školom, nezaposlen, osuđivan za istovrsna i druga kaznena djela. Proglašen je krivim što je dana 25. kolovoza 1998. u Splitu prodavao opojnu drogu heroin, pa je tako Anti Ć. prodao jedan staniol-paketić heroina, težine 0,05 grama, za iznos od 50,00 kuna, i Anti J. 3 staniol-paketića heroina težine 0,22 grama za iznos od 150,00 kuna. Prihvaćanjem žalbe državnog odvjetnika o visini kazne, Vrhovni sud RH donio je odluku kojom je izrekao strožu kaznu preinačujući prvostupanjsku presudu na kaznu zatvora u trajanju od 1 godine i 6 mjeseci, ističući da je riječ o recidivistu, koji je akutan i značajan problem, zbog čega sud mora adekvatno reagirati. Ocjenjujući prijašnji život, prijašnje osude, drugostupanjski sud smatra da je izrečena kazna preblaga bez obzira na okolnosti koje je sud prvog stupnja utvrdio (otac malodobnog djeteta, neznatne količine droge) te da će stroža kazna (1 godine i 6 mjeseci zatvora) biti primjerena društvenoj opasnosti djela, a posebno osobi samog optuženika, i da će se tom kaznom ostvariti svrha kažnjavanja.

Vrhovni sud odlukom IKŽ-20/99 izrekao je strožu kaznu smatrajući da je prvostupanjska presuda Županijskog suda u Zagrebu preblaga imajući u vidu pogibeljnost i društvenu opasnost konkretnog kaznenog djela.

Županijski sud u Zagrebu 3. prosinca 1998. presudom K-184/98 osudio je Ivana C., u dobi od 33 godine, neoženjenog, nezaposlenog, sa završenom srednjom školom, neosuđivanog, na jednu godinu zatvora, zbog toga što je na točno neutvrđeni način i u točno neutvrđeno vrijeme prodao Silvanu K. količinu od 2 kg opojne droge marihuane. Nakon toga prilikom pretrage kuće pronađena je skrivena količina od 2.030 grama opojne droge, koja je tom prilikom oduzeta. Prihvaćanjem žalbe državnog odvjetnika preinačuje se presuda suda prvog stupnja u odluci o kazni te se optuženiku izriče kazna zatvora u trajanju od dvije godine. Pri odmjeravanju kazne sud prvog stupnja ocijenio je optuženiku kao olakotno da je mlađe životne dobi, da je nekažnjavan, obiteljske prilike (brine se o vremešnim roditeljima i bolesnom bratu, cijela je obitelj u teškoj financijskoj situaciji), da je izjavio da se osjeća krivim, dok je kao otegotno ocijenio da se konstantno širi krug ovisnika o opojnim drogama, a time i krug kriminogene populacije. Međutim, Vrhovni sud ističe da su sve navedene okolnosti precijenjene, a naročito optuženikova mlađa životna dob, jer se ne može zaključiti da bi djelo bilo rezultat mladenačke nepromišljenosti i životnog neiskustva kada netko ima 33 godine. Naročito se upozorava na pogibeljnost djela s obzirom na veliku količinu droge, okolnosti pod kojima je djelo počinjeno, što sve upućuje na to da se blažom kaznom ne bi ostvarila svrha kažnjavanja, već upravo strožom, kako je to odlučio Vrhovni sud Republike Hrvatske.

Valja upozoriti i na presudu Vrhovnog suda IKŽ-45/99 od 29. travnja 1999. u kojoj se upozorava na potrebu posebne pozornosti pri odmjeravanju kazne

kada je riječ o specijalnim povratnicima, na koje okolnosti prvostupanjski sud u predmetu K-17/98 od 14. listopada 1998. nije obratio posebnu pozornost. Naime, optužena Suzana C., u dobi od 36 godina, udana, majka jednog djeteta, nezaposlena, administrator, sa završenom srednjom školom, osuđivana za istovrsna kaznena djela, oglašena je krivom i osuđena na kaznu zatvora u trajanju od 2 godine, što je tijekom 1998. godine u četiri navrata u stanu u kojem prebiva neovlašteno prodavala opojnu drogu heroin Danku D. Navedenom presudom drugostupanjskog suda preinačena je presuda suda prvog stupnja u odluci o kazni te je optužena za kazneno djelo zlouporabe opjnih droga iz čl. 173. st. 2. KZ osuđena na kaznu zatvora u trajanju od 3 godine. Iako je optuženica narušena zdravlja i majka jednog malodobnog djeteta, sina u dobi od 16 godina, o kojem se brine njezina majka i kod koje se on nalazi, nije bilo mjesta izricanju blaže kazne zato što je Suzana C. specijalni povratnik, pa je tako za istovrsna djela dva puta osuđena, jednom 1991. godine na kaznu zatvora u trajanju od dvije godine, a drugi put 1995. godine na kaznu zatvora u trajanju od dvije godine i šest mjeseci. Stoga je po stajalištu drugostupanjskog suda, imajući u vidu istaknute okolnosti, posebno veliku opasnost od takvih kaznenih djela na području suda prvog stupnja, primjerena prema optuženici kazna zatvora u trajanju od tri godine, koju joj je prihvaćanjem žalbe državnog odvjetnika trebalo i izreći.

Županijski sud u Splitu 7. ožujka 2000. presudom K-179/99 osudio je Miru S., u dobi od 25 godina, neoženjenog, nezaposlenog, sa završenom osnovnom školom, neosuđivanog, na kaznu zatvora u trajanju od dvije godine zbog toga što su ga djelatnici policije zatekli s kupljenom drogom, koju je odbacio, u količini od 1,17 grama. Vrhovni sud RH izrekao je blažu kaznu okrivljeniku (1 godina i 6 mjeseci) smatrajući da je izrečena kazna prestroga, jer okolnost da optuženik nije osuđivan nije dovoljno cijenjena, a posebno zbog toga što je riječ o osobi koja inače teškim radom kao ribar stječe sredstva za život te da se kazna od jedne godine i 6 mjeseci pokazuje primjerenom društvenoj opasnosti djela i ličnosti samog optuženog.

Za kazneno djelo razbojničke krađe iz čl. 219. st. 2. KZ propisana je kazna zatvora u trajanju od 3 do 12 godina. Županijski sud u Zagrebu presudom K-131/98 od 13. siječnja 1999. izrekao je Stanislavu T., u dobi od 42 godine, neoženjenom, nezaposlenom, osuđivanom, kaznu zatvora u trajanju od 3 godine, zbog toga što je 22. ožujka 1998. u prodavaonici "S." u Zagrebu otuđio 270 paketića žvakaćih guma "Orbit" te na izlazu pružio otpor policajcu u civilu izvadiвши nož dužine 22 cm te uspio pobjeći i u bijegu baciti otuđene predmete. Na presudu žalili su se i državni odvjetnik i optuženik. Presudom Vrhovnog suda Republike Hrvatske preinačena je prvostupanjska presuda i optuženiku izrečena kazna zatvora u trajanju od 2 godine. Pri odmjeravanju kazne ispod zakonskog minimuma drugostupanjski sud imao je u vidu svrhu kažnjavanja i činjenicu da stvarno štetne posljedice u konkretnom slučaju nisu nastupile te da u skladu sa životnim i razboritim gledanjem procjene pogibeljnosti poči-

njenog kaznenog djela, ističući činjenicu da su predmetom kaznenog djela bile žvakaće gume i da sve te okolnosti upućuju na opravdanost primjene odredaba o ublažavanju kazne iz čl. 57. KZ. U ovom slučaju sud drugog stupnja smatra da bi kazna od tri godine bila prestroga, a da je kazna od dvije godine zatvora primjerena stupnju optuženikove krivnje, pogibeljnosti djela i svim okolnostima koje su u ovom slučaju relevantne za izbor vrste i mjere kazne i stoga podobnom za ostvarenje svrhe kažnjavanja iz čl. 50. KZ.

Od šesnaest analiziranih slučajeva kaznenog djela razbojništva iz čl. 218. st. 2. KZ, za koje je propisana kazna zatvora od tri do dvanaest godina, Vrhovni sud korigirao je odluke o kazni u 5 slučajeva. Tako je npr. promijenio kaznu koju je izrekao Županijski sud u Karlovcu presudom K-9/98 tako da je umjesto 2 godine zatvora odmjerio 1 godinu zatvora. Naime, Županijski je sud u Karlovcu navedenom presudom osudio na 2 godine zatvora Stevicu N., u dobi od 30 godina, oženjenog, oca jednog djeteta, nezaposlenog, strojobravara, što je noću 9. lipnja 1998., u namjeri da se okoristi, ušao u ugostiteljski objekt "S." držeći u rukama pištolj, pa nakon što je istjerao iz lokala prisutne goste, od vlasnika objekta zatražio da mu preda dnevni utržak, što je on u strahu učinio i predao mu iznos od 1.300,00 kuna. Na navedenu presudu žalili su se i državni odvjetnik i optuženik. Pri odmjeravanju kazne sud je kao olakotno ocijenio kooperativnost i iskreno priznanje okrivljenika, prijašnju neosuđivanost, sudjelovanje u Domovinskom ratu te što je otac maloljetnog djeteta. Prilikom donošenja odluke o smanjenju kazne sud se posebno osvrnuo na teške obiteljske prilike u kojima optuženik živi (supruga bolesna, nezaposlenost, žive od poljoprivrede) te da je sve to dovelo do povremenog konzumiranja alkohola kao i kritičnog dana. Posebno se ističe njegova naivnost u izvršenju djela kada je bez maske na javnom mjestu gdje ga svi poznaju htio skrenuti pažnju na sebe i tešku situaciju u kojoj živi. Osim toga, stvarna šteta nije nastupila jer je sav novac vraćen. Iako sud ne opravdava njegov postupak, smanjio je kaznu ispod zakonskog minimuma smatrajući da će se njome postići i svrha generalne i specijalne prevencije.

LITERATURA

1. Bačić, Franjo, Krivično pravo, Opći dio, Informator, Zagreb, 1978.
2. Bačić, Franjo, Kazneno pravo, Opći dio, peto, prerađeno i prošireno izdanje, Informator, Zagreb, 1998.
3. Cvitanović, Leo, Svrha kažnjavanja u suvremenom kaznenom pravu, Hrvatsko udruženje za kaznene znanosti i praksu te Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Zagreb, 1999.
4. Frank, Stanko, Teorija kaznenog prava po Krivičnom zakoniku od godine 1951. Opći dio Školska knjiga, Zagreb, 1955.
5. Horvatić, Željko, Izbor kazne u jugoslavenskom krivičnom pravu i sudskoj praksi, Informator, Zagreb, 1980.

6. Horvatić, Željko, Novo hrvatsko kazneno pravo, Organizator, Zagreb, 1997.
7. Horvatić, Željko, Kazneno pravo, Opći dio I, Pravni fakultet, Zagreb, 2003.
8. Horvatić, Željko, Kazneno pravo i druge kaznene znanosti, odabrani radovi 1963-2003, Pravni fakultet, Zagreb, 2004.
9. Šilović, Josip – Frank, Stanko, Kazneno pravo, II., Posebni dio, I. svezak – Osnovi diobe posebnog dijela i zločini protiv života i tijela, Osnova, d.d. Zagreb, 1934.
10. Zlatarić, Bogdan, Krivično pravo, I. svezak, Opći dio, I. odsjek, Krivični zakonik, Informator, Zagreb, 1970.

Summary

SANCTIONS PRESCRIBED IN THE CRIMINAL CODE AND THEIR SELECTION IN THE JURISPRUDENCE OF THE REPUBLIC OF CROATIA

The research presented here stresses the issue of punishment of criminal offenders in Croatia, i.e., the part of the issue of punishment which is usually referred to in literature as the “relationship between prescribed punishment and sentencing policy”. Since in modern laws, which include our Criminal Code, sanctions for individual criminal offences are prescribed as relatively defined, or in the range of the minimum to the maximum measure, the courts, in convicting a criminal offender, may choose one of the prescribed ranges of punishment taking into account numerous circumstances that are described in the law, either in general or in more specific terms, as mitigating and aggravating circumstances. If the court complies with these rules as the law prescribes, each selected type and range of punishment conforms to a prescribed sanction for a determined criminal offence, and consequently, the prescribed and criminal justice policy should also be in mutual conformity. A table showing the processed judgements of Croatian county courts presents the manner in which the abstract regulation of a punishment becomes specific and how the will to apply repression for punishable behaviour prescribed by the legislator is complemented, as well as the authority of judicial power to enact this will in the form of repression applied to each individual case. The position taken by the Supreme Court of the Republic of Croatia in each individual case when deliberating on appeals against judgements of the county courts is also presented.

In this research, the author has attempted to establish to what extent the prescribed punishments and pronounced sentences for individual criminal acts correspond to each other, and to determine the impact of the amendments to the law on criminal justice policy.

As an illustration of the conclusions of the research, some circumstances and reasons are described for which the court pronounced precisely the selected sanctions, either within the prescribed framework, or by mitigation. Several examples are therefore taken from the research as a whole and from the detailed analysis of all the reasons for studying the prescribed punishment and sentencing policy for the punishment of perpetrators of criminal offences.

